

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

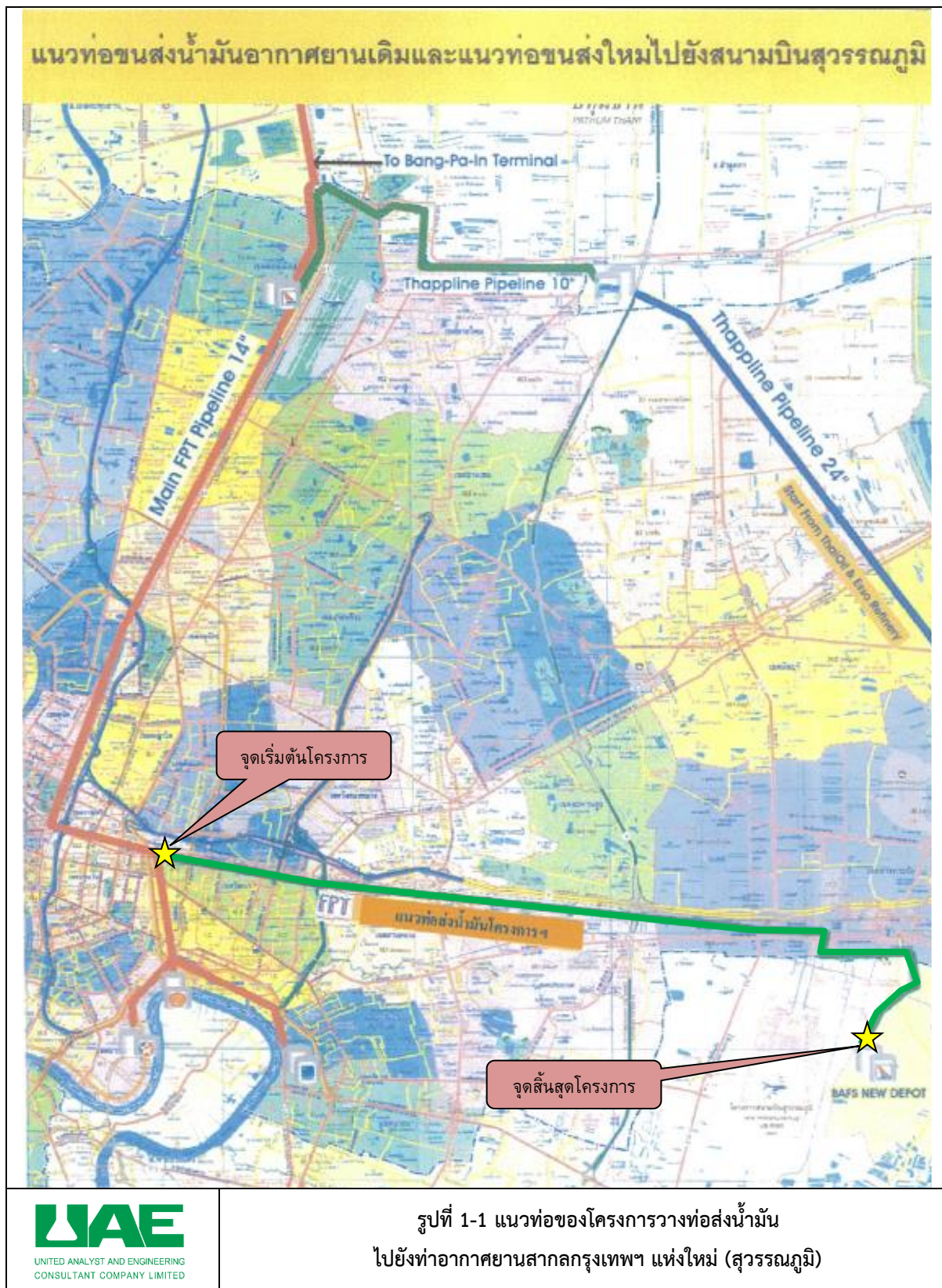
โครงการวางท่อส่งน้ำมันไปยังท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) เป็นโครงการเชื่อมต่อท่อส่งน้ำมันจากแนวท่อเดิมของ บริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด (FPT) บริเวณโรงงานมักกะสัน การรถไฟแห่งประเทศไทย และสิ้นสุดที่คลังน้ำมันของ บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (BAFS) บริเวณท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยโครงการฯ ได้จัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานฉบับดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านโครงการพลังงานในคราวประชุม ครั้งที่ 11/2547 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ซึ่งตลอดระยะเวลาก่อสร้างของโครงการฯ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2547 จนสิ้นสุดในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 โครงการฯ ได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงาน EIA ครบถ้วนทั้งหมด

สำหรับในระยะดำเนินการนั้น มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมในรายงาน EIA กำหนดให้โครงการต้องทำการประเมินการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการ ทัศนคติ ข้อเสนอแนะ และข้อร้องเรียนในระดับครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ครัวเรือนที่อยู่ในระยะทางข้างละ 100 เมตร จากจุดกึ่งกลางแนวท่อ ทุกๆ 3 ปี และนำเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

1.2 รายละเอียดของโครงการโดยสังเขป

1.2.1 ที่ตั้งโครงการ

เนื่องจากโครงการฯ มีจุดเริ่มต้นที่บริเวณโรงงานมักกะสัน การรถไฟแห่งประเทศไทย ไปจนถึงคลังน้ำมันของ BAFS ที่บริเวณสนามบินสุวรรณภูมิ จึงจำเป็นที่จะต้องวางท่อน้ำมันผ่านพื้นที่ชุมชนเมือง ย่านธุรกิจการค้า และย่านที่อยู่อาศัยด้านฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร โดยมีพื้นที่หลักๆ อยู่บนพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย มีระยะทางประมาณ 31.1 กิโลเมตร ที่จุดเริ่มต้นจะใช้พื้นที่โรงจักรมักกะสันแล้ววางท่อไปตามเขตทางรถไฟสายตะวันออกของการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นระยะทางประมาณ 23.6 กิโลเมตรแรก ต่อจากนั้นเป็นแนวเขตทางของทางแยกต่างระดับเป็นระยะทางประมาณ 1.3 กิโลเมตร และในช่วง 6.2 กิโลเมตรสุดท้ายจะเป็นพื้นที่ติดเขตรั้วของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยครอบคลุมพื้นที่ 5 เขตของกรุงเทพมหานคร คือ เขตราชเทวี เขตห้วยขวาง เขตสวนหลวง เขตประเวศ และเขตลาดกระบัง มีชุมชนริมทางรถไฟที่สำคัญ คือ ชุมชนโรงปูนฝั่งใต้ ชุมชนเพชรพระราม และชุมชนเกาะลอย สำหรับแนววางท่อส่งน้ำมันของโครงการแสดงในรูปที่ 1-1

1.2.2 ความเป็นมาในการจัดทำรายงาน

เนื่องจากในปี พ.ศ. 2558 บริษัท เจพี-วัน แอสเซ็ท จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการวางท่อส่งน้ำมันไปยังท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) ได้ควมรวมกิจการกับบริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด (FPT) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น บริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด จึงเป็นผู้รับช่วงดำเนินโครงการฯ ต่อไป และได้มอบหมายให้ บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด (บ. ยูเออี) เลขที่ 3 ซอยอุดมสุข 41 ถนนสุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10260 เป็นผู้ดำเนินการรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการวางท่อส่งน้ำมันไปยังท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) ระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ บริษัท ยูเออี ได้ดำเนินการตามรายละเอียดงานดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้เพื่อนำเสนอผลการสำรวจให้กับบริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด (FPT)

1.3 แผนการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบตามมาตรการที่ระบุไว้ในมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ โครงการวางท่อส่งน้ำมันไปยังท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) ดังตารางที่ 1-1

1.4 แผนการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แผนการติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจสังคม ซึ่งกำหนดให้โครงการฯ ประเมินการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ทศนคติ ข้อเสนอแนะ และข้อร้องเรียนในระดับครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ครัวเรือนที่อยู่ในระยะทางข้างละ 100 เมตร จากจุดกึ่งกลางแนวท่อ ทุก 3 ปี ตลอดระยะดำเนินการ (ครั้งที่ผ่านมามีปี พ.ศ. 2563 ครั้งถัดไปปี พ.ศ. 2566) โดยในปี พ.ศ. 2563 ได้ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชนฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในวันที่ 13-16 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งแสดงผลไว้ในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการวางท่อส่งน้ำมันไปยังท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) ระยะดำเนินการ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2563

ทั้งนี้แผนการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการโครงการวางท่อส่งน้ำมันไปยังท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งใหม่ (สุวรรณภูมิ) แสดงดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-1 แผนปฏิบัติการตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ

องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม	มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. แผนปฏิบัติการด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และการลดอุบัติเหตุ ในการดำเนินการโครงการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ต้องมีการบำรุงรักษา แนวท่อส่งน้ำมันของโครงการ ซึ่งมีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ โดยต้อง ควบคุมเกิดขึ้นน้อยที่สุด เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เบื้องต้น การฝึกทักษะ ความชำนาญในงานเฉพาะด้าน และการจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ส่วนบุคคล (PPE) ให้พนักงานอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับลักษณะงาน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความตระหนักและความระมัดระวังของพนักงาน เองด้วย รวมทั้งต้องมีการจดบันทึกข้อมูลเพื่อรวบรวมสถิติ เพื่อนำมาใช้ วิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป นอกจากนี้ การดำเนินโครงการเป็นการขนส่งน้ำมันอากาศยานโดยท่อส่งน้ำมัน ซึ่งใน การดำเนินการมีระบบตรวจสอบทั้งที่เป็นระบบอัตโนมัติ และการตรวจสอบ โดยพนักงาน อย่างไรก็ตามอุบัติเหตุจากบุคคลที่สามอาจเกิดขึ้นได้ จึงต้องมี การเฝ้าระวังแนวท่อ การบำรุงรักษา รวมทั้งการเตรียมแผนรองรับเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด และเกิดความมั่นใจต่อระบบการทำงาน ของท่อส่งน้ำมันของโครงการ	อาชีวอนามัยและความปลอดภัย - จัดหาเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้พอเพียง สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยง เช่น หมวกนิรภัย ถุงมือ รองเท้านิรภัย ที่อุดหู และหน้ากากกันฝุ่น ตามความเหมาะสมของงาน - ติดป้ายเตือน และให้พนักงานใช้เครื่องป้องกันอันตราย ส่วนบุคคลในบริเวณที่อาจเกิดอันตราย - จัดให้มีการอบรมพนักงานในด้านความปลอดภัย ในการทำงาน การปฐมพยาบาล การช่วยชีวิต และการ ป้องกันและระงับอัคคีภัย - ควบคุมและจำกัดความเร็วของรถยนต์ที่ใช้ในโครงการ - ติดต่อประสานงานกับโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้เคียง แนวท่อ เพื่อรับส่งผู้ป่วยในกรณีฉุกเฉิน - จัดให้มีหน่วยพยาบาลเพื่อให้บริการรักษาพยาบาล ขั้นต้น การเฝ้าระวังและบำรุงรักษา มาตรการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และบำรุงรักษาเพื่อ ป้องกันเหตุที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุจากท่อส่งน้ำมัน มีดังนี้	ตลอดแนวท่อส่งน้ำมัน ของโครงการ ระยะทาง 31.1 กิโลเมตร	ตลอดระยะเวลา ดำเนินการ	เจ้าของโครงการ

ตารางที่ 1-1 (ต่อ) แผนปฏิบัติการตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ

องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม	มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	<p>1. การเฝ้าระวังแนวท่อ (Right of way surveillance)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำรวจพื้นที่วางท่อส่งน้ำมัน (Pipeline Patrolling) โดยมีเจ้าหน้าที่เดินตรวจแนวท่อทุกวัน <p>2. การบำรุงรักษาแนวท่อ (Right of way maintenance)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำรวจและสังเกตการหลุดตัวของท่อส่งน้ำ และการกัดเซาะของดินที่ปิดทับบริเวณที่ดินอ่อนทางน้ำไหล หรือทางลาดชัน <p>3. การบำรุงรักษาระบบป้องกันการผุกร่อน (CP system maintenance and corrosion monitoring)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบแท่งแมกนีเซียม ซึ่งเป็นระบบป้องกันการผุกร่อนของท่อเป็นประจำทุกปี <p>แผนการระงับเหตุ</p> <p>การดำเนินการขนส่งน้ำมันทางท่อของโครงการมีระบบ Valve 2 ประเภท คือ ESD Valve ซึ่งควบคุมโดยระบบ SCADA และ Block Valve จำนวน 6 แห่ง นอกจากระบบการควบคุมแล้ว โครงการได้จัดให้มีแผนการระงับเหตุฉุกเฉิน โดยแบ่งเหตุฉุกเฉินออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ เหตุฉุกเฉินระดับ 1 และเหตุฉุกเฉินระดับ 2</p> <p>เหตุฉุกเฉินระดับ 1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดระดับเหตุฉุกเฉิน เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วยังไม่เกิดผลกระทบทำให้เกิดความเสียหายกับระบบการทำงานของท่อในพื้นที่โดยทันทีและเหตุการณ์ทั้งหมดสามารถควบคุมได้โดยพนักงานในหน่วยงาน อาทิเช่น</p>	<p>ตลอดแนวท่อส่งน้ำมันของโครงการ ระยะทาง 31.1 กิโลเมตร</p>	<p>ตลอดระยะเวลาดำเนินการ</p>	<p>เจ้าของโครงการ</p>

ตารางที่ 1-1 (ต่อ) แผนปฏิบัติการตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ

องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม	มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ปฏิบัติงาน หรือมีคนเจ็บ คนตาย หรือไม่มีเลยก็ได้ ทั้งนี้อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นไม่มีผลเสียหายต่อระบบการทำงานของระบบท่อ - เกิดไฟไหม้ ระเบิดขนาดเล็ก - การรั่ว หกหล่นของสารไวไฟ ในปริมาณเล็กน้อย - เกิดภัยธรรมชาติ ที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับขบวนการผลิตมากนัก เช่น การเกิดแผ่นดินไหว พายุ น้ำท่วม เป็นต้น <p>เหตุฉุกเฉินระดับ 2 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดอันตรายต่อชุมชนข้างเคียง และสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เกิดเหตุทันที โดยไม่สามารถควบคุมได้ด้วยกำลังพลภายในหน่วยงาน อาทิ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไฟไหม้ การระเบิดขนาดใหญ่ - น้ำมันรั่ว และลูกไหม้ติดไฟ - ภัยธรรมชาติที่ทำให้เกิดความเสียหายกับระบบรับ-จ่าย สำรองผลิตภัณฑ์ของเจ้าของโครงการ การชุก่อวินาศกรรม เช่น การชุก่อวางระเบิดที่คลังให้มีการซ่อมแผนฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คือ <p>แผนระดับที่ 1 อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p> <p>แผนระดับที่ 2 อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p>	ตลอดแนวท่อส่งน้ำมันของโครงการ ระยะทาง 31.1 กิโลเมตร	ตลอดระยะเวลาดำเนินการ	เจ้าของโครงการ

ตารางที่ 1-1 (ต่อ) แผนปฏิบัติการตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ

องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม	มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
2. แผนปฏิบัติการด้านสังคม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัย การป้องกันอันตรายที่ชัดเจน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับความปลอดภัย การป้องกันอันตราย ให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องตลอดระยะการดำเนินโครงการ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ต่อระบบความปลอดภัยของโครงการ และเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ - สร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วม การบำเพ็ญประโยชน์ หรือกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง - นำความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากประชาชน ชุมชนมาปรับปรุงแผนงานและแนวทางการปฏิบัติงาน ติดตามตรวจสอบ และประชาสัมพันธ์โครงการ 	34 ชุมชน ครอบคลุม ตลอดแนวท่อส่งน้ำมัน ของโครงการ ระยะทาง 31.1 กิโลเมตร	ตลอดระยะเวลา ดำเนินการ	เจ้าของโครงการ

ตารางที่ 1-2 แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ

องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจสังคม ประเมินการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ทัศนคติ ข้อเสนอแนะ และข้อร้องเรียนในระดับครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ครัวเรือนที่อยู่ในระยะทาง ข้างละ 100 เมตร จากจุดกึ่งกลางแนวท่อ	ชุมชนที่อาศัยในระยะทางข้างละ 100 เมตร จากจุดกึ่งกลางของแนวท่อส่งน้ำมันของโครงการ	ทุก 3 ปี ตลอดระยะดำเนินการ (ครั้งที่ผ่านมา พ.ศ. 2563 ครั้งที่ต่อไป พ.ศ. 2566)	เจ้าของโครงการ